

Notat til Statsrevisorerne om
beretning om a-kassernes
rådighedsvurderinger

August
2010

revision

revision

revision

Opfølgning i sagen om a-kassernes rådighedsvurderinger (beretning nr. 8/2007)

2. august 2010

RN A104/10

I. Indledning

1. Jeg lovede i mit notat til Statsrevisorerne af 13. maj 2008 i henhold til rigsrevisorlovens § 18, stk. 4, om a-kassernes rådighedsvurderinger, at jeg ville følge udviklingen på 3 områder: a-kassernes egne rådighedsvurderinger, Arbejdsdirektoratets tilsyn og Beskæftigelsesministeriets sikring af en effektiv kommunikation mellem a-kasserne og jobcentrene. Notatet findes i Endelig betænkning over statsregnskabet for 2007, s. 81 ff.

I dette notat vil jeg følge op på 2 af disse 3 områder. Det drejer sig om:

A-kassernes egne rådighedsvurderinger

- Arbejdsdirektoratets opfølgning på a-kassernes statsautoriserede revisorers gennemgang af arbejdsgangsbeskrivelserne
- Beskæftigelsesministeriets indsats for at skabe en ensartet praksis i a-kasserne.

Arbejdsdirektoratets tilsyn

- Arbejdsdirektoratets tilsynsresultater efter opprioriteringen af tilsynet med a-kassernes rådighedsvurderinger på eget initiativ, herunder erfaringerne med de nye regler for a-kassernes rådighedsvurderinger.

Begge områder vedrører Arbejdsdirektoratets tilsyn. Direktoratet har netop afrapporteret resultaterne af deres tilsyn for 2009. De ændringer i tilsynet, som beretningen gav anledning til, er dermed fuldt implementeret. Jeg mener derfor, at det er hensigtsmæssigt at følge op på de 2 områder nu.

2. For så vidt angår det 3. område – Beskæftigelsesministeriets sikring af en effektiv kommunikation mellem a-kasserne og jobcentrene – er det imidlertid min vurdering, at det endnu er for tidligt at følge op på sagen. Det skyldes, at ansvaret for beskæftigelsesindsatsen for forsikrede ledige, dvs. ledige, der er medlem af en a-kasse, pr. 1. august 2009 er overdraget fra staten til kommunerne. Beskæftigelsesministeriet har oplyst, at ministeriet i øjeblikket er i gang med at overdrage de it-systemer, som bl.a. anvendes til kommunikation mellem a-kasserne og jobcentrene, til kommunerne. Dette overdragelsesarbejde er dog endnu ikke færdiggjort.

3. Notatet bygger på skriftligt materiale fra ministeriet, herunder Arbejdsdirektoratets seneste tilsynsrapport og møde med Arbejdsdirektoratet.

4. Rigsrevisionens beretning om a-kassernes rådighedsvurderinger blev afgivet i februar 2008. Den periode, som undersøgelsen omfatter, vedrører 1. kvartal 2003 - 1. kvartal 2007. Når der i det følgende henvises til beretningens undersøgelsesperiode, er det denne periode, der menes.

II. A-kassernes egne rådighedsvurderinger

5. Beretning nr. 8/2007 om a-kassernes rådighedsvurderinger viste, at a-kassernes administration af rådighedsreglerne var uensartet og i nogle tilfælde i strid med rådighedsreglerne og lovgivningens intentioner. Der var således i a-kassernes arbejdsgangsbeskrivelser forskel på, hvordan a-kasserne tolkede rådighedsreglerne. Fx opererede nogle a-kasser med minimumsgrænser for antal søgte job, mens andre lod det være op til sagsbehandlerens skøn.

Beretningen viste ligeledes, at der blandt arbejdsgangsbeskrivelserne var eksempler, der efter Rigsrevisionens vurdering ikke var i overensstemmelse med intentionerne bag rådighedsreglerne.

A-kassernes arbejdsgangsbeskrivelser

6. På foranledning af beretningen pålagde Arbejdsdirektoratet alle a-kasser, at a-kassernes statsautoriserede revisorer skulle gennemgå arbejdsgangbeskrivelserne, så de blev bragt i overensstemmelse med gældende regler. A-kassernes revisorer skulle herefter oplyse resultatet af gennemgangen til direktoratet.

På baggrund af revisorerne gennemgang vurderede direktoratet i et notat fra juli 2008, at a-kasserne i samarbejde med a-kassernes revisorer havde gennemgået deres arbejdsgangsbeskrivelser, så det blev sikret, at arbejdsgangbeskrivelserne var i overensstemmelse med de gældende rådighedsregler, og at arbejdsgangbeskrivelserne i fornødent omfang var blevet bragt i overensstemmelse med gældende regler.

Siden gennemgangen i juli 2008 har Arbejdsdirektoratet besluttet sig for – som led i den årlige gennemgang af a-kassernes revisionsprotokollater – at holde særligt øje med, om revisorerne har bemærkninger til a-kassernes arbejdsgangsbeskrivelser. Direktoratet er for tiden ved at gennemgå protokollaterne for 2009 og har indtil videre ikke fundet bemærkninger til arbejdsgangsbeskrivelserne.

Arbejdsdirektoratet har desuden oplyst, at direktoratet som led i tilsynsbesøgene i a-kasserne stikprøvevist kontrollerer a-kassernes arbejdsgangsbeskrivelser.

7. Jeg finder det tilfredsstillende, at a-kassernes arbejdsgangsbeskrivelser er bragt i overensstemmelse med reglerne.

Indsatsen for at skabe ensartet praksis i a-kasserne

8. For så vidt angår indsatsen for at skabe en ensartet praksis i a-kasserne har Arbejdsdirektoratet siden beretningens undersøgelsesperiode 2 gange ændret retningslinjerne for jobsøgning med henblik på at imødegå den uensartethed mellem a-kasserne, som beretningen kunne konstatere.

I februar 2008 trådte Arbejdsdirektoratets retningslinjer for a-kassernes vejledning om jobsøgning – ”4 job om ugen” – i kraft. Med retningslinjerne lagde direktoratet et niveau for, hvor mange job et ledigt medlem skulle søge for at være på ”den sikre side” i forhold til at opfylde rådighedsbetingelserne.

Arbejdsdirektoratet har oplyst, at ”4 job om ugen” medførte, at jobsøgningsniveauet steg markant blandt a-kassernes medlemmer. Arbejdsdirektoratets tilsyn med a-kassernes administration viste imidlertid, at retningslinjerne også havde nogle utilsigtede konsekvenser, fx problemer med proformaansøgninger. Beskæftigelsesministeren meddelte derfor i december 2008, at der skulle udarbejdes nye retningslinjer på området.

I januar 2009 blev der nedsat en arbejdsgruppe med repræsentanter fra Arbejdsdirektoratet, Arbejdsmarkedsstyrelsen og Arbejdsløshedskassernes Samvirke, som udarbejdede et forslag til nye retningslinjer for a-kassernes vejledning om jobsøgning. De nye retningslinjer trådte i kraft i februar 2009 og erstattede dermed retningslinjerne om "4 job om ugen". Efter de nye retningslinjer skal a-kasserne i en "plan for jobsøgning" konkret og individuelt vejlede de ledige om bl.a. jobsøgningsniveau, søgemåde samt faglig og geografisk bredde i søgningen. Det betyder, at vurderingen af, hvor mange job det enkelte medlem skal søge for at leve op til rådighedsbetingelserne, foretages af a-kasserne frem for på forhånd at være fastsat af Arbejdsdirektoratet.

Ud over retningslinjerne søger Arbejdsdirektoratet i det løbende tilsyn at anspore til ensartethed ved at benchmarke a-kasser med sammenlignelige medlemsgrupper, både når direktoratet skal vurdere, om en a-kasses krav til jobsøgningsniveau er rimeligt, og i den efterfølgende dialog med a-kassen herom.

9. Arbejdsdirektoratet konkluderer i tilsynsrapporten for 2009, at a-kassernes administration af rådighedsreglerne stort set er tilfredsstillende. Direktoratet vil dog i sit fremtidige tilsyn særligt have fokus på at hjælpe a-kasserne til at blive bedre til at vejlede de ledige om kravene til jobsøgning. Direktoratet har således i 28 % af i alt 864 undersøgte sager anmodet a-kasserne om at udarbejde en ny plan for jobsøgning for den ledige. Direktoratet finder dette resultat vedrørende vejledningsopgaven uacceptabelt, men finder generelt set, at de lediges jobsøgning er blevet bedre, efter a-kasserne fra medio 2009 har skullet vejlede de ledige om den fremtidige jobsøgning i "plan for jobsøgning".

Kvaliteten af a-kassernes rådighedsvurderinger, som var fokus for Rigsrevisionens beretning, er ifølge Arbejdsdirektoratet tilfredsstillende. Af tilsynsrapporten fremgår det således, at a-kasserne er gode til at foretage den samlede konkrete vurdering af, om en ledig opfylder betingelserne for at stå til rådighed for arbejdsmarkedet.

10. Jeg finder det tilfredsstillende, at Arbejdsdirektoratet på baggrund af erfaringerne fra sit tilsyn med a-kasserne og i samarbejde med de relevante parter har fastlagt retningslinjer for a-kassernes vejledning om jobsøgning, der understøtter ensartetheden i a-kassernes praksis, samtidig med at retningslinjerne muliggør en vurdering af jobsøgningsaktiviteten under hensyn til det enkelte medlems arbejdsmarkedssituation.

Jeg kan på baggrund af Arbejdsdirektoratets tilsyn konstatere, at der fortsat er en vis uensartethed i a-kassernes vejledning om jobsøgning, og at kvaliteten i denne vejledning fortsat kan forbedres. Jeg hæfter mig dog ved, at det er direktoratets vurdering, at a-kassernes administration stort set er tilfredsstillende, og at kvaliteten af a-kassernes rådighedsvurderinger er tilfredsstillende.

Jeg finder det tilfredsstillende, at Arbejdsdirektoratet som led i sit systematiske og løbende tilsyn følger udviklingen i ensartethed i a-kassernes praksis, og at direktoratet gennem tilsyn og dialog med a-kasserne løbende søger at fremme ensartetheden, herunder hjælpe a-kasserne til at blive bedre til at vejlede om jobsøgning.

III. Arbejdsdirektoratets tilsyn

11. Det fremgår af Statsrevisorernes bemærkninger til beretningen, at det var utilfredsstillende, at Arbejdsdirektoratet hidtil ikke havde ført et tilstrækkeligt systematisk og løbende tilsyn med de rådighedsvurderinger, som a-kasserne foretager på eget initiativ.

I beretningen anbefalede Rigsrevisionen, at direktoratet omlagde sit tilsyn med a-kasserne, så tilsynet med de rådighedsvurderinger, som a-kasserne foretager på eget initiativ, blev oprioriteret, og tilsynet med a-kassernes opfølgning på de underretningspligtige hændelser fra jobcentrene blev reduceret.

Omlægning af tilsynet

12. Arbejdsdirektoratet har omlagt sit tilsyn, så der i dag føres et løbende og systematisk tilsyn med a-kassernes egne rådighedsvurderinger. Direktoratet har oplyst, at det løbende tilsyn er tilrettelagt, så det følger en 2-årig cyklus. I det ene år foretager direktoratet en totalundersøgelse af alle a-kassers administration af rådighedsreglerne, og i det andet år udføres et såkaldt differentieret tilsyn blandt den halvdel af a-kasserne, der klarede sig dårligst i totalundersøgelsen. I 2009 har Arbejdsdirektoratet således undersøgt alle a-kassers administration, og i 2010 følger direktoratet op med et differentieret tilsyn.

Med hensyn til tilsynet med de underretningspligtige hændelser er dette ændret, så direktoratet i dag fører periodeafgrænsede stikprøvevise tilsyn i stedet for det tidligere løbende stikprøvevise tilsyn. Direktoratet har senest gennemført tilsyn med de underretningspligtige hændelser i 1. kvartal 2009. Resultatet viste en fejlprocent på 1,2 i de rådighedsvurderinger, der foretages på baggrund af de underretningspligtige hændelser. Ifølge direktoratet er dette den laveste fejlprocent til dato. Direktoratet har oplyst, at det vil gennemføre et nyt tilsyn med de underretningspligtige hændelser i 1. kvartal 2011 og fremefter fastholde denne kadence for tilsyn med de underretningspligtige hændelser, medmindre resultatet bliver markant dårligere. Det er således direktoratets opfattelse, at anbefalingen i Rigsrevisionens beretning har vist sig at være meget velbegrunderet.

Det er desuden Arbejdsdirektoratets vurdering, at omlægningen af tilsynet har givet mere dialog, og at forudsætningerne for at påvirke a-kasserne i retning af en bedre kvalitet i rådighedsvurderingerne dermed er forbedret.

13. Jeg finder det tilfredsstillende, at direktoratet har omlagt tilsynet, så det fokuserer på a-kassernes egne rådighedsvurderinger, og at dialogen med a-kasserne er forbedret.

Erfaringer med nye regler

14. Efter Rigsrevisionens undersøgelsesperiode skete der på baggrund af "Velfærdsaftalen" fra juni 2006 en række ændringer af rådighedsreglerne. Pr. 1. marts 2007 blev a-kassernes rådighedssamtale fremrykket, så de i dag skal finde sted løbende hver 3. måned og ikke som tidligere én gang efter 6 måneders sammenlagt ledighed. Ligeledes overtog a-kasserne ansvaret for godkendelsen af CV'er og afholdelsen af CV-samtaler pr. 1. juli 2007. Statsrevisorerne anmodede i sine bemærkninger til beretning nr. 8/2007 Rigsrevisionen om at følge op på erfaringerne med de nye regler for a-kassernes rådighedsvurderinger.

Arbejdsdirektoratet har oplyst, at erfaringerne fra tilsynet med a-kasserne er, at de ændrede regler har styrket kvaliteten i a-kassernes rådighedsvurderinger, fordi a-kasserne nu skal foretage vurderingerne oftere. Sammen med Arbejdsdirektoratets retningslinjer for a-kassernes vejledning om jobsøgning har det ført til, at de forsikrede ledige i dag søger flere job end under Rigsrevisionens undersøgelse.

15. Jeg kan konstatere, at direktoratets erfaring med de nye regler er positiv.

IV. Sammenfatning

16. Jeg finder samlet udviklingen i sagen tilfredsstillende for så vidt angår a-kassernes egne rådighedsvurderinger (a-kassernes arbejdsgangsbeskrivelser og indsatsen for at skabe en ensartet praksis i a-kasserne) og Arbejdsdirektoratets tilsyn (omlægningen af tilsyn, herunder erfaringen med de nye regler).

Jeg betragter hermed sagen som afsluttet på disse 2 punkter.

17. Jeg vil fortsat følge ministeriets arbejde med det 3. område:

- Beskæftigelsesministeriets sikring af en effektiv kommunikation mellem a-kasserne og jobcentrene.

Jeg vil orientere Statsrevisorerne om resultatet af min opfølgning, når Beskæftigelsesministeriets arbejde med at overdrage de relevante it-systemer til kommunerne er færdiggjort.

Henrik Otbo